

**СТАТИСТИКИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН
НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА**
(Дэлгэрэнгүй)

Үндэсний статистикийн хорооны чиг үүргийг,

- 1) Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1.7-д “Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт тогтвортой байна.”¹ гэж;
- 2) Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.7.1 дэх заалтад “хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулах, бодлого төлөвлөх, гүйцэтгэлийг үнэлэх, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх үйл ажиллагаанд шаардагдах албан ёсны статистикийн мэдээллийг тухай бүрд нь боловсруулж үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон бусад төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх;” гэж;
- 3) мөн хуулийн 9.7.2 дахь заалтад “үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон бусад төрийн захиргааны байгууллагад хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулахад шаардлагатай шалгуур үзүүлэлт, түүний эх үүсвэр, тооцох аргачлалыг тодорхойлох, бий болгоход шаардлагатай арга зүй, мэргэжлийн зөвлөгөөгөөр хангах;” гэж тодорхойлсон байдаг.

Түүнчлэн Статистикийн тухай хуулийг боловсронгуй болгох, шинэчлэх талаар Монгол Улсын Их Хурлаас дараах тогтоолууд гарч байсан. Үүнд:

- 1) УИХ-ын 2017 оны “Хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл батлах тухай” 11 дүгээр тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”-ийн 16-д “Статистикийн тухай” хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн чиг хандлагад нийцүүлэн шинэ зохицуулалтыг хуульд тусгах, боловсронгуй болгох” үүргийг Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газар, Үндэсний статистикийн хороо тус тус хүлээсэн;
- 2) Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 38 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Монгол Улсын Статистикийн салбарыг 2017-2020 онд хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн 2.1-д “Үндэсний статистикийн системийн бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгож, тогтолцоог бэхжүүлэх зорилгын хүрээнд дараахь үндсэн зорилт, үйл ажиллагаа хамаарна:” гэсний дотор 2.1.1.1-д “Статистикийн тухай хууль, холбогдох бусад эрх зүйн актыг олон улсын тэргүүний туршлагад үндэслэн, статистикийн бие даасан байдал, албан ёсны статистикийн зарчмууд бүрэн тусгагдсан байхаар шинэчлэх” гэж тусгагдсан бөгөөд эдгээр тогтоолууд нь Статистикийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах хууль зүйн шууд үндэслэл болж байна.

Статистикийн тухай хууль нь анх 1994 онд батлагдсан бөгөөд 1997 онд шинэчилсэн найруулга хэлбэрээр батлагдаж, түүнээс хойш өнөөдрийг хүртэл 28 дахь жилдээ үйлчилж байна.

¹ 2019 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдөр баталсан Монгол Улсын Үндсэн хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтөөр өөрчлөн найруулсан.

Одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж буй Статистикийн тухай хуульд 1999, 2003, 2004, 2008, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2019, 2021, 2022, 2023, 2024 онуудад нэмэлт, өөрчлөлт оржээ. Дээрх байдлуудтай холбогдуулан Статистикийн тухай хуулийг шинэчлэн найруулах дараах шаардлага үүслээ. Үүнд:

1. Одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа Статистикийн тухай хууль нь 1997 онд нийт 23 зүйлтэйгээр батлагдсан бөгөөд түүнээс хойш уг хуульд нийт **20** удаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, **2** зүйлийг шинээр нэмж, **1** зүйлийг хүчингүй болгосноор **24** зүйлтэй болж, энэхүү **24** зүйлийн **20** зүйлд нь буюу **83% ХУВЬ** (дийлэнх хэсэг) нь өөрчлөгдөж, 1997 онд уг хууль батлагдах үеийн хуулийн хэрэгцээ, шаардлага, зохицуулах зүйл, тэдгээрийн үндэслэл болсон үзэл баримтлал нь хувирч, өөрчлөгдсөн байна. Эдгээр өөрчлөлтүүд нь цаашид хүлээгдэж байгаа зохицуулах шаардлагатай харилцааг бүрэн зохицуулах боломжгүй. Түүнчлэн Хууль тогтоомжийн тухай хууль, үндэсний эрх зүйн тогтолцооны болон хууль зүйн техникийн хувьд, уг хуулиар зохицуулах харилцааны эцэст үүсэх үр дагаварт эерэг нөлөөлөл үзүүлэхээр тооцогдож байсан хуулийн үзэл баримтлал бүрэн өөрчлөгдөж, нэгдсэн системчлэлгүй, тодорхой бус, ойлгомжгүй байдлыг үүсгэхээр байгаа учраас Статистикийн тухай хуульд Монгол Улсын хөгжлийн бодлого, түүний төлөвлөлтөд тусгасан асуудлууд, олон улсын жишиг, тэргүүн туршлагыг нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хэлбэрээр тусгах боломжгүй байна.
2. Статистикийн эрх зүйн харилцаанд холбогдох цөөнгүй хууль тогтоомж үйлчилж байгаа нь шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах бас нэгэн үндэслэл боллоо. Статистикийн мэдээлэл цуглуулах, түүнийг боловсруулах, тархаах харилцаанд Статистикийн тухай хуулиас гадна нийт **15** хууль дангаар болон дам шинжтэй, иш татан үйлчилж байна. Үүнд:
 1. Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай;
 2. Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хууль;
 3. Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль;
 4. Хүн амын амьжиргааны доод түвшинг тодорхойлох тухай хууль;
 5. Барилгын тухай хууль;
 6. Төрийн албаны тухай;
 7. Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн нэрийн дансны тухай хууль;
 8. Малын генетик нөөцийн тухай хууль;
 9. Төсвийн тухай хууль;
 10. Санхүүжилтийн хэлэлцээр соёрхон батлах тухай хууль /"Монгол Улсын Үндэсний статистикийн системийг сайжруулах төсөл"/;
 11. Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль;
 12. Зөрчлийн тухай хууль;
 13. Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хууль;
 14. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль;
 15. Өрийн тухай хууль.

Эдгээр хуулиудаас гадна Монгол Улсын Их Хурлын 15 тогтоол, Монгол Улсын Засгийн газрын 11 тогтоол, ҮСХ-ноос бусад нэр бүхий субьекттэй хамтран баталсан 6 шийдвэр, ҮСХ-ны даргын дангаар баталсан 11 шийдвэр, **нийт 58 хууль тогтоомж**, бусад тогтоол, шийдвэр, эрх зүйн баримт бичгийн хүрээнд статистикийн эрх зүйн харилцааг зохицуулж байна. Тиймээс шинэчилсэн найруулгын төсөлд эдгээрийг нэгтгэн системчлэх, хууль зүйн үндэслэлийг нь тусгах замаар давхардал, хийдлийг арилгах, ойлгомжтой, оновчтой болгох шаардлага гарч байгаа бөгөөд нэгэнт хэрэгжсэн болон хуулийн шинэчилсэн найруулгын хэрэгцээ шаардлага, дэвшүүлж байгаа цаг үеийн

харилцаанаас хамаарч зарим эрх зүйн актыг хүчингүй болгох талаар санал гаргахад ч дээрх байдал нөлөөллөө.

3. Үндэсний статистикийн хорооны удирдлага Статистикийн тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, туршлага, түүний үр дагаварт үндэслэн дараах саналуудыг гаргалаа. Тухайлбал, нэр томъёог шинэчлэх, статистикийн засаглал, бие даасан хараат бус байдал, статистикийн мэдээллийн эх үүсвэр, тархаалт, ашиглалт, статистикийн үйл ажиллагааны чанарын хяналт, мэдээллийн нууцлал, хамгаалал, албан ёсны статистикийн 10 зарчмыг бүрэн тусгах, өгөгдлийн засаглал, өгөгдлийн шинжилгээний төв (Data science, Data governance) байгуулах зэрэг асуудлыг хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд тусгах тусгайлсан санал гаргасан юм.
4. Статистикийн анхан, дунд шатны нэгжийн удирдах, гүйцэтгэх ажилтнуудтай хийсэн уулзалтын үеэр гарсан Статистикийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд тулгарч буй сорилтуудын талаарх саналууд зохих нөлөөлөл үзүүллээ. Уулзалтад үг хэлж, санал гаргасан ажилтан бүр (оролцсон ажилтнуудын дийлэнх)-ийн одоогийн хууль тогтоомжийн зохицуулалтыг илүү боловсронгуй болгох, сайжруулах, ялангуяа бие даасан, хараат бус байдал, төсвийн асуудал болон мэдээллийг иргэн хуулийн этгээдээс авах арга, журмыг өөрчлөх, “албадлагын” арга хэрэгсэл ашиглах зэрэг асуудлыг хуулийн төсөлд нэмж тусгах гэсэн саналууд давтагдаж байсныг энд дурдах нь зүйтэй.
5. Цаг хугацааны хувьд тавигдаж байгаа сорилт, түүнийг шийдвэрлэх хууль зүйн өөрчлөлтөөс гадна Монгол Улсын хөгжлийн бодлого, түүнийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг хууль тогтоомжоор бэхжүүлсэн нь 1997 онд батлагдсан Статистикийн тухай хуульд үзэл баримтлалын шинжтэй зарчмын өөрчлөлт оруулах хэрэгцээг үүсгэж, шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах өөр нэгэн үндэслэл боллоо. Эдгээр баримт бичгүүдэд **Үндэсний статистикийн хорооны хариуцах чиг үүргийг тусгасан байдал нь** ҮСХ-ны одоогийн зохион байгуулалт, эрхлэх үйл ажиллагааны цар хүрээ, арга хэрэгсэл, журам, тэдгээрт шууд холбоотой асуудлыг хууль тогтоомжийн хүрээнд зохицуулах өөрөөр хэлбэл Статистикийн тухай хуулийг шинэчлэн найруулах үзэл баримтлалын шинжтэй өөрчлөлтийн үндэслэл болсон. Үүнд:

1. Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэгт “Монгол Улсын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтөд доор дурдсан оролцогч оролцоно:
 - 8.1.7. *Үндэсний статистикийн хороо;*”
2. 9 дүгээр зүйлийн 9.7 дахь хэсэгт “Үндэсний статистикийн хорооны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаарх чиг үүрэг:
 - 9.7.1. *хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулах, бодлого төлөвлөх, гүйцэтгэлийг үнэлэх, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх үйл ажиллагаанд шаардагдах албан ёсны статистикийн мэдээллийг тухай бүрд нь боловсруулж үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон бусад төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх;*
3. УИХ-ын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа”,
4. УИХ-ын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшин”,
5. УИХ-ын 2020 оны “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл батлах тухай” 23 дугаар тогтоолын **1 дүгээр** хавсралтаар батлагдсан “**Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл**”,

6. УИХ-ын 2020 оны 23 дугаартай “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл батлах тухай” тогтоолын хавсралтаар батлагдсан **“Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-ийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшин**”.

6. Монгол Улсын Үндэсний статистикийн систем (ҮСС)-д Олон улсын цогц үнэлгээ (ОУЦҮ эсвэл Үнэлгээ)-г Европын Чөлөөт Худалдааны Ассоциац (ЕЧХА), НҮБ-ын Ази, Номхон далайн орнуудын Эдийн засаг, нийгмийн комисс (АНДЭЗНК) болон НҮБ-ын Европын Эдийн засгийн комисс (НҮБ-ын ЕЭЗК) хамтран хийж, Статистикийн тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан холбогдох хууль тогтоомжуудыг судалж, Статистикийн тухай хуулийг бүхэлд нь шинэчлэх шаардлагатай гэж дүгнэсэн байна. Үнэлгээний баг статистикийн хууль эрх зүй, бүтэц тогтолцооны хүрээнд дараах зөвлөмжүүдийг өгсөн байна. Үүнд:

1. Үндэсний статистикийн систем (ҮСС)-ийн хамрах хүрээ, бүтцийг НҮБ-ын Албан ёсны статистикийн үндсэн зарчмууд, Европын статистикийн үйл ажиллагааны хуулийн зарим холбогдох заалтуудтай уялдуулан, шаардлагатай тохиолдолд холбогдох хуулиуд, тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан бусад эрх зүйн актад өөрчлөлт хийх шаардлагатай (Хүн ам орон сууцны тооллогын тухай хууль гэх мэт).
2. Одоогийн мөрдөж байгаа Статистикийн тухай хуульд тусгасан захиргааны мэдээлэл эрхлэн гаргагчид, захиргааны мэдээллийг эзэмшигч болон статистикийн байгууллагын үүрэг, статистикийн зорилгоор мэдээлэл олж авах, мэдээллийн санд хандах эрх гэсэн заалтуудыг илүү тодорхой болгох
3. Статистикийн тухай хуулинд Монгол Улсын албан ёсны статистикийн чанарын удирдлагын стандарт хэм хэмжээний талаар тодорхой заалт оруулах шаардлагатай. Энэ нь Статистикийн тухай хууль болон Үндэсний статистикийн систем (ҮСС)-ийн үндэс болно.

7. Дэлхийн ихэнх улс орнууд үүний дотор манай улстай ижил хуулийн систем (Роман-Германы хуулийн систем)-тэй, өндөр хөгжилтэй болон Ази, Номхон бүсийн улс орнуудыг судалж үзэхэд статистикийн үйл ажиллагааг тусгайлсан хуулиар зохицуулж, Албан ёсны статистикийн үндсэн зарчмуудыг хэрэгжүүлэн бие даасан, хараат бус байдлаа хангаж байгаа нийтлэг байдал нь Статистикийн тухай хуулийг шинэчлэх нэг практик шаардлага болж байна.

Өмнө нь дурдсанчлан Статистикийн тухай хуулийн зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ, агуулгад өөрчлөлт гарч нийт заалтын тавь **/1997-2021 онд 270/121 заалтад нэмэлт, өөрчлөлт орсон/-**иас дээш хувьд нэмэлт, өөрчлөлт орж байгаа, уг хуульд

- 20 удаа нэмэлт оруулж;
- 125 удаа өөрчлөлт оруулж;
- 16 удаа өөрчлөн найруулж;
- 6 удаа хасч;
- 10 удаа зарим зүйл, хэсэг, заалтыг хүчингүй болгож,

нийт 178 удаа нэмэлт, өөрчлөлт оржээ. Эдгээр нь хуулийн үзэл баримтлалыг бүхэлд нь өөрчлөхөд хүргэх тул Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.2, 25.1.3 дахь заалтын дагуу хуулийн төслийг шинэчилсэн найруулгын хэлбэрээр боловсрууллаа.

Хуулийн төсөлд дээр дурдсан үндэслэл, шаардлагад тулгуурлан зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээг дараах байдлаар тусгалаа. Үүнд:

Нэгдүгээр бүлэгт хуулийн зорилт, статистикийн хууль тогтоомж, хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт, албан ёсны статистикийн үндсэн зарчмуудын талаар;

Хоёрдугаар бүлэгт статистикийн тогтолцоо, Үндэсний статистикийн хорооны бүрэн эрх түүний дотор холбогдох байгууллагуудын мэдээллийн санд хандах эрх, хорооны чиг үүрэг, дарга, дэд даргын бүрэн эрх, үндэсний статистикийн зөвлөл, түүний бүрэн эрх, эрхлэх асуудлыг тодорхой тусгах, үндэсний статистикийн хорооны тамгын газрын дарга, статистикийн нэгжүүдийн бүрэн эрх, чиг үүрэг, эрсдэлийн удирдлагатай холбоотой эрх зүйн зохицуулалтыг шинээр томъёолж, бусад оролцогч талууд, анхан шатны нэгжийн статистикийн үйл ажиллагааны зохицуулалтын талаар;

Гуравдугаар бүлэгт статистикийн мэдээллийн хэлбэр, албан ёсны статистик мэдээллийн үзүүлэлт, статистик мэдээллийн нэгдсэн сан, мэдээллийг нууцлалыг хамгаалах, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах талаар;

Дөрөвдүгээр бүлэгт статистикийн үйл ажиллагааны хараат бус байдлын баталгаа, статистикийн мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, тархаах, нийтэд түгээх ажиллагаанд хөндлөнгөөс оролцохыг хориглох, ашиг сонирхолын зөрчлийн зохицуулалт, статистикийн үйл ажиллагааны эдийн засгийн баталгаа, статистикийн улсын байцаагч, түүний эрх зүйн байдал, статистикийн үйл ажиллагаанд хориглох зүйлийн талаар;

Тавдугаар бүлэгт статистикийн мэдээллийн чанарын хяналтын тогтолцоо, статистикийн мэдээллийн чанарын дотоод хяналтын үр дагаварын талаар;

Зургаадугаар бүлэгт статистикийн мэдээлэгч, түүний эрх, үүрэг, статистик мэдээлэл хэрэглэгчийн эрх, үүрэг, мэдээлэгчийн хуулиар тогтоосон нууцын хамгаалалт, статистикийн үйл ажиллагааны талаар аймаг, нийслэлийн Засаг даргын оролцоо, статистикийн үйл ажиллагааны талаар сум, дүүрэг, баг, хорооны Засаг даргын оролцоо, статистикийн үйл ажиллагааны талаар төрийн байгууллага, төрийн өмчит хуулийн этгээдийн оролцоо, албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааны талаарх Засгийн газрын бүрэн эрхийн талаар;

Долоодугаар бүлэгт хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага, хууль хүчин төгөлдөр болох талаар тус тусгаж, нийт 35 зүйлтэй байхаар төслийг боловсрууллаа.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар төсөвт хэт ачаалал үүсэхгүй, нийгэм, эдийн засгийн сөрөг үр дагавар үүсэхгүй. Мөн одоогийн мөрдөж байгаа хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой хүндрэл арилж, хуулийн хэрэгжилт, үр нөлөө сайжирч, дараах эерэг үр дүн гарна гэж урьдчилан тооцоолж байна. Үүнд:

1. Хуулийн нэр томъёо, нэр томъёоны тодорхойлолтоор дамжуулан статистикийн мэдээллийн хэлбэр, түүнчлэн агуулга, зохицуулалт тодорхой болно;
2. Холбогдох хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, **зарим хууль, түүний заалтыг хүчингүй болгосноор** хуулийн давхардал арилахын зэрэгцээ өмнө нь эрх зүйн хийдэл буюу тодорхой бус зохицуулалтаас үүсч байсан хүндрэлтэй асуудлууд нэг мөр болно;
3. Үндэсний статистикийн хороо нь албан ёсны болон захиргааны статистик үзүүлэлтүүдийг тогтоох болсноор энэ зорилгоор олон удаа хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулдаг байдлыг халж, эрх зүйн тогтвортой орчин бий болно;
4. Статистикийн эрх зүйн харилцаанд оролцогч төрийн болон төрийн бус байгууллагууд, олон нийтийн болон иргэдийн оролцоо хангагдаж тэдгээрийн эрх, үүрэг, хүлээх хариуцлага тодорхой болно;
5. Монгол Улсын Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулах, бодлого төлөвлөх, гүйцэтгэлийг үнэлэх, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ,

үнэлгээ хийхэд шаардагдах албан ёсны статистикийн мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, эрх зүйн орчин бүрдэж, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн шийдвэрийн үндэс болно;

6. Төрийн болон бусад байгууллагын мэдээллийн санд хандах, тэдгээрийг ашиглах, мэдээллийн олон эх үүсвэр ашиглах эрх зүйн орчин бүрдэнэ;
7. Статистикийн засаглалын асуудал тогтолцооны түвшинд шийдвэрлэгдэж, ингэснээр статистикийн үйл ажиллагааны бие даасан, хараат бус байдал эрх зүйн хүрээнд бэхжиж, тодорхойлогдоно;
8. Статистикийн мэдээллийн эх үүсвэр, тархаалт, ашиглалт, чанарын хяналт, мэдээллийн нууцлал, хамгааллын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, албан ёсны статистикийн зарчмуудыг үйл ажиллагааны үндэс болгох, өгөгдлийн засаглал, өгөгдлийн шинжилгээний (Data science, Data governance) зохицуулалтыг бүрдүүлж, төрийн их өгөгдлийн хэрэгжилтийг хангуулах эрх зүйн орчин бүрдэх зэрэг болно.

___ оОо ___